

Krisia nahita izan da induzitua

joseba felix tobar-arbulu

www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/

josebafelix@outlook.es

Krisitik ateratzeko irtenbide bakarra bi
kontzeptu magikoren inguruan
mugitzen omen da:

austeritatea eta murrizketa

Horrela errepikatzen digute
ekonomiaz omen dakitenek...

Ekonomia: bitan banandua

Ekonomia errealak 45 bilioi euro, urteko

**Finantza esferako merkatuek 3.450 bilioi
euro**

Nondik dator krisia?
Zerk edo zeinek
sortu dute?

FIRE

FIRE akronimoa da: *Finance*, *Insurance* eta *Real Estate*, alegia, finantza, aseguruak eta higiezin errealak

Krisia, zer dela eta? Hain zaila da bera ulertzea?

Ez, ez da zaila krisia ulertzea

Zaildu egin dute, apropos, gainera

Egia esan, gaia konplexu samarra da,
baina aldi berean ximplea

Kontua da aspalditik ezagutu genuen
kapitalismo mota, hots, kapitalismo
industrialia, erabat aldatu dela

Orain eta nonahi, ekonomia bitan banatzen
da: ekonomia erreala eta finantza
ekonomia

(edo fikziozko ekonomia, nahiz eta erabat
'erreala' izan eta mundu mailan nagusia)

Aurrezkiak
eta
zorra

KREDITUAK

Kredituak, hein handi batean, finantza arlora joan dira, ez produkzio berriak gauzatzeko, espekulatzeko baizik

Jadanik existitzen ziren aktiboen prezioak altxatu dira espekulazioen bidez, askotan zaborrezko kredituak izanik, inflazioa kausatuz

Hortaz, kredituak bereizi behar dira: (a) ekonomia errealera doazenak eta (b) espekulaziora doazenak, FIREra

Soilik lehenak hobetsi behar dira. Horra hor lehen ondorio garbia

Beste aldetik, kreditu horiek utzitako zorrak langabezia induzitatu du.

Denbora berean, inflazioa eta langabezia ezagutu ditugu

ZORRAK

Wall Street-eko banku nagusiek, aseguru konpainia nagusiek, pentsio fondoek, hipoteka fondoek eta antzekoek nahita sortu dute krisia, gero estatutik dirulaguntza ikaragarriak jasotzeko

Alderantzizko sozialismo baten aurrean gaude: aberatsak gero eta aberatsago eta langileak, jende xehea, eta enpresa txiki eta ertainak gero eta pobreago

Baina zorrak ordaindu behar dira

Horretarako langileriaren soldatak murriztuko dira, austeritatea barreiatuko da, historian zehar lorturiko ongizatezko gizartearekin bukatu nahi dute: arlo publikoa txikituz (hezkuntza, osasungintza, oro har, zerbitzu publiko guztietan)

Krisia induzitua, nahita sortua..., nola jakin daiteke hori?

Randall Wray ekonomialariak eta zenbait kidek aspaldian salatu dute egoera hori, baita nola zaborrezko kreditu eta aktiboekin jolasten ari ziren eta zer dela eta krisia sortu zuten ere

Are gehiago, FBI-koek argi eta garbi zekiten, aspalditik gainera!, Wall Street-eko banku nagusiak zertan ari ziren.

Link honetan

<http://neweconomicperspectives.org/?s=FBI>

(Orri batzuk)

ONDORIOAK

Nahita sorturiko eta erabat probokatutako krisiak badauka helburu zuzen, zehatz eta garbi bat

Langileriaren aurka eta ongizatezko gizartearen kontrako finantza gerla horretan langileria eta enpresa txiki eta ertainak menperatzea (biak daude finantza ekonomiaren menpe)

Horretarako datoz austeritatea eta murrizketak

Diru Teoria Modernoa

<http://www.unibertsitatea.net/otarra/gizarte-zientziak/ekonomia/>

Merkatuak

Inbertsio-bankuak

Aseguru-konpainiak

Pentsio-fondoak

Espekulazio-fondoak

(aktibo, obligazio eta deribatibak saltzen
dituztenak)

Monetaren, alegia, diruaren estatu- teoria

**Moneta edo dirua ez da gauza material bat, aktibo-pasibo bat
baizik**

**Moneta bati estatuak ematen dio balioa, zergapetzearen
bidez**

**Estatuak aukeratzen du zein monetatan ordaindu behar diren
zergak. Hots, beraren moneta propioan**

**Estatu subirano batek bere moneta propioa jaukitzen du.
Berak nahi eta behar duen beste moneta jaulkitzen du
(inflazio arazorik gabe, gaur egungo baldintzetan)**

**Estatu horrek bere moneta debalatu ahal du, kasu,
esportazioak areagotzeko**

Estatu horrek politika fiskal apropos bat martxan jar dezake

Moneta horrek, beste monetekin batera, flotatu egiten du

Diru jaulkitzaileak eta diru erabiltzaileak

For **currency-issuing governments** such as Britain, Japan and the US, there was no risk of governments running out of money

The **euro-zone states**, which had opted to **use a currency they didn't issue**

Eurolandiatik kanpo
ez omen dago irtenbiderik?

Islandia?

Liechtestein?

Norvegia?

Suitza?

Zer esan nahi du herrialde subiranoak?

- (i) Banku zentralak zuzenki Gobernuaren zorra eros dezake beti, eta horrela gastu publikoa erraztu, bono merkatura jo gabe
- (ii) Atzerritar truke merkatuetan libreki flotatzen du monetak
- (iii) Gobernuak ez du behar maileguz hartzen atzerritar monetetan
- (iv) Ondorioz, edozein herrialde subiranok ez du inolako solbentzia arriskurik

Politika Fiskala, zer esan daiteke horren inguruan?

*There is no financial crisis so deep that
a sufficiently large tax cut or spending increase
cannot deal with it*

Warren Mosler-en legea

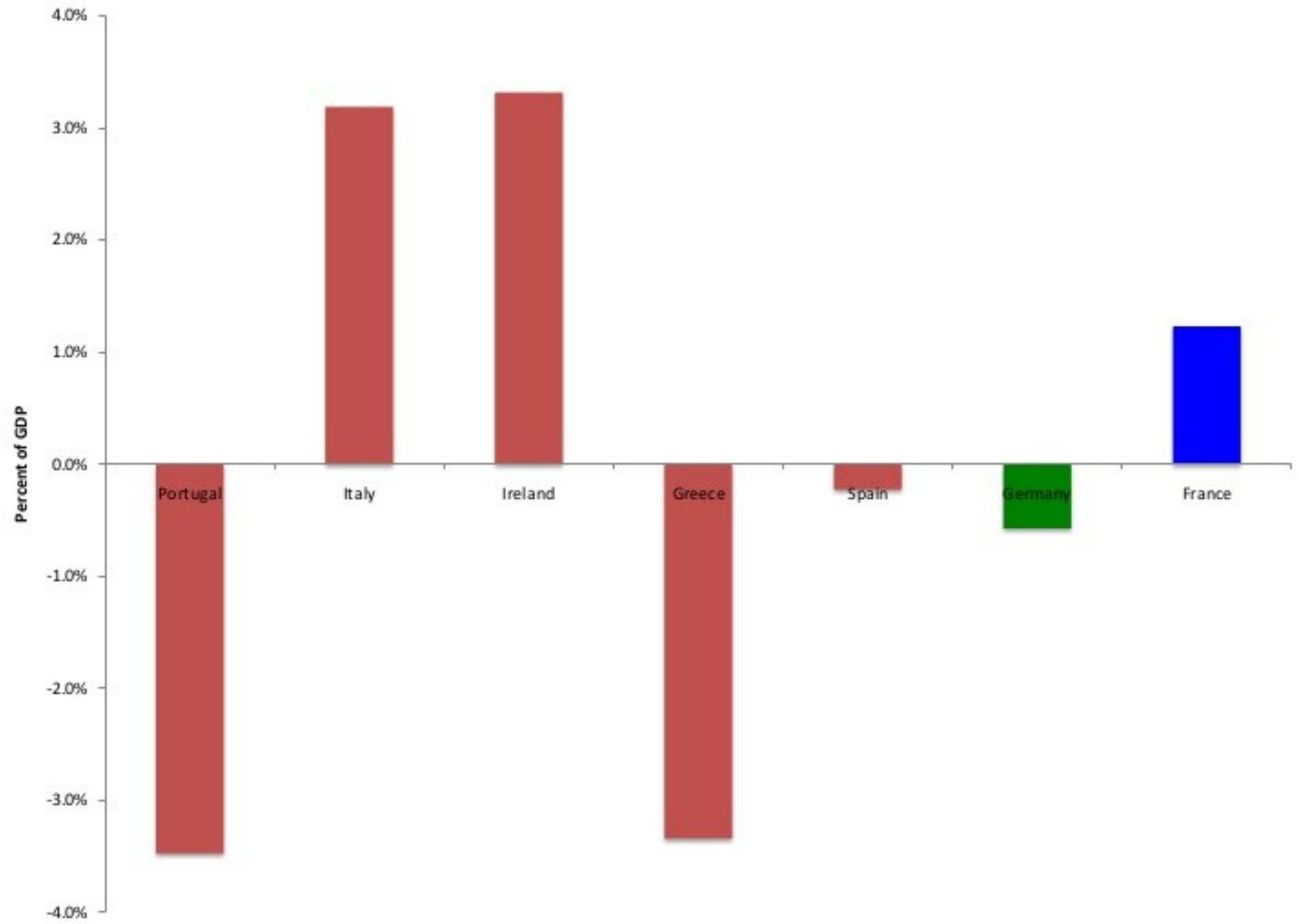
Zein da Alemaniaren rola?

Gaur egun bankuak dira nagusi, nazioarteko banku handiak, eta Ramonet-ek aipatutakoak: “... *inbertsio-bankuak, aseguru-konpainiak, pentsio-fondoak eta espekulazio-fondoak* ...”

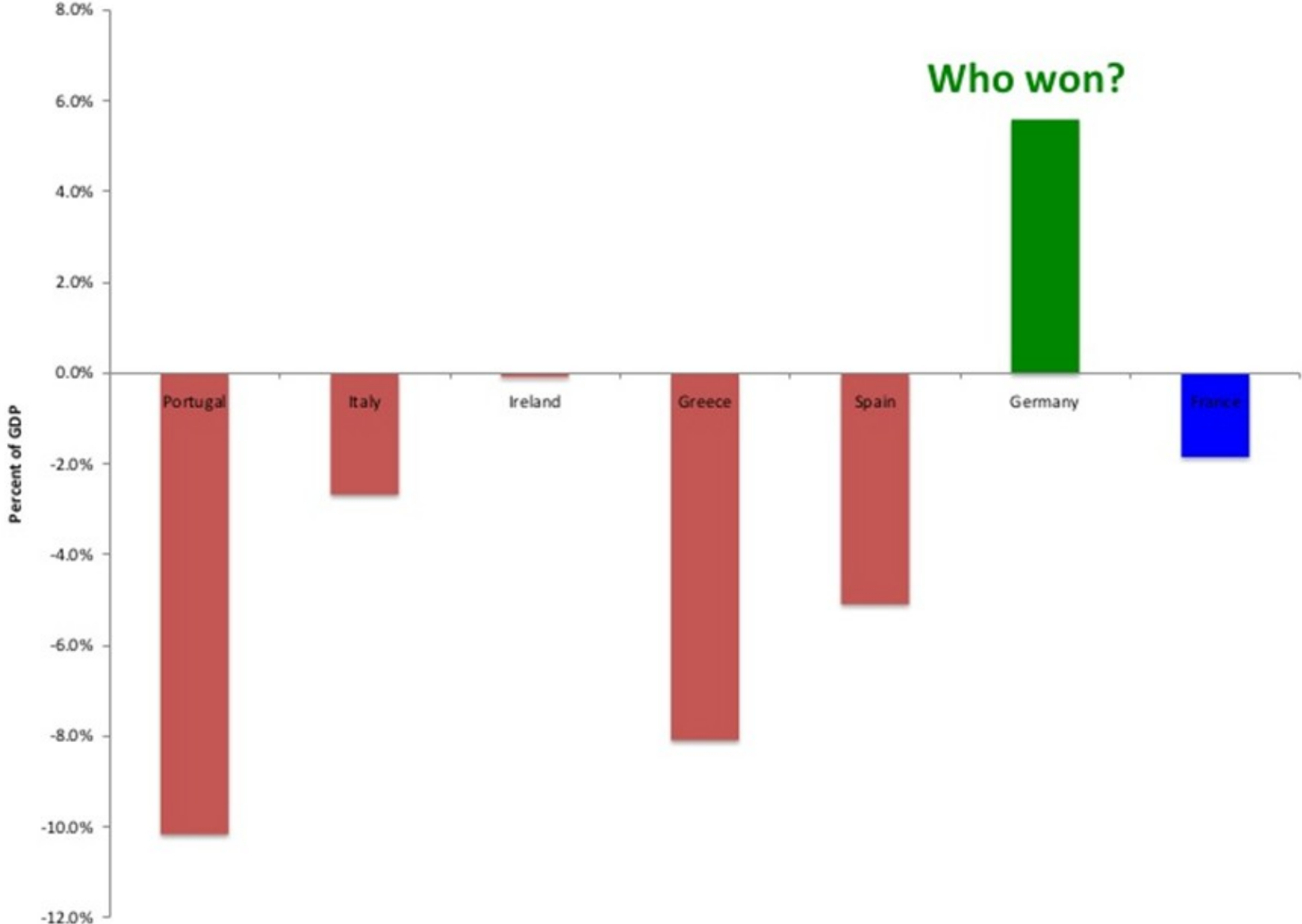
Haiek planifikatu dute ekonomia, batez ere finantza ekonomia (egun garrantzitsuena dena).

Wall Street da, mundu mailan, ‘komite zentrala’, eta beste maila apalago batean, EBn, Europar Banku Zentrala, eta berorren atzean dagoen Alemaniako Bundesbank

Current Account 1996

Current Account 2011

Zer ote dira tasatze edo kalifikatze agentziak?

Tasatze agentziek izua barreiatu dute arlo finantzarioan
Jende gehienak beldurtu dira eta gobernuak noraezean
dabiltza

Diru Teoria Modernoan aritzen direnak argi, garbi eta ozen
salatu dute agentzia horien lana, aspalditik gainera

Behin eta berriz sistema monetarioaren funtzionamendua,
eta bereziki interes-tasak nola jartzen diren ez ulertzeak
dakar horrelako akatsa

Zer egin Eurogunean?

EBZ

EBZ euroaren jaulkitzailea da, beraz ez du inongo errenta murrizketarik

EBZk euroak gastatu eta banatu egin ditzake, nahitara, inolako muga nazionalik gabe

EBZk ez dauka ezelako kaudimen- edo solbentzia-arazorik

Oharra: EBZk teklatuaren bidez sortzen ditu euroak, nahi eta behar diren beste

Mosler-en proposamena

Urtero EBZk BPG osoaren %8ko euro ordainketak egingo dizkie eurokide gobernuei, *per capitako* oinarrian

EBZk ELR programa, edo lan bermeko programa (*employer of last resort*, alegia, azken baliabideko enplegatzailer gisa) finantzatuko du

Oharra: Teklatu baten bidez egin daitezke horrelako ordainketak eta finantzaketak. Kostua **zero da**

Etorkizunean, zer?

Diru Teoria Modernoa eta Finantza Ingeniaritza

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2014/01/21>

Lan bermea

<http://www.unibertsitatea.net/blogak/heterodoxia/2013/04/12>

Inbertsio publikoaren aldeko irizpideak

<http://www.unibertsitatea.net/otarrea/gizarte-zientziak/ekono>

/

MILA ESKER!

To know or not to know, that's the question!

Jakin ala ez jakin, horra hor arazoa!

(donejurgi)